

Visie op het AW in de toekomst

1. Inleiding

In mei 2009 werd het Strategisch Plan voor Toerisme en Recreatie in het Waasland voorgesteld. Dit plan geeft aan hoe we de komende 5 jaar het toerisme in de regio verder willen ontwikkelen. Dit heeft ook gevolgen voor de organisatie van het AW.

2. Uitgangspunten:

Reynaert, Mercator en ballonvaart

Thema's die heel belangrijk zijn voor het Waasland, waar nu nog te weinig mee gebeurt. Deze thema's moeten meer zichtbaar worden in het aanbod. Als regio moeten we deze thema's meer uitbouwen doorheen heel onze werking.

Kwaliteitszorg

We streven naar het verhogen van de kwaliteit van het volledige toeristische product. Op basis van evaluaties van de edities van de voorgaande jaren willen we het AW bijsturen, zodat de kwaliteit bewaakt blijft en we een evenement organiseren waar zowel de bezoeker als de deelnemer tevreden over kan zijn.

Couleur locale

de Wase eigenheid is zeer belangrijk, het AW moet deze eigenheid uitdragen door voldoende deelnemers te hebben die werken met/rond Wase producten, een traditioneel ambacht beoefenen,...

We hebben de voorbije maanden zowel met de toeristische diensten van de Wase gemeenten als met bezoekers aan het AW nagedacht over welke aanpassingen we kunnen doen.

3. Vernieuwingen

Verzamelaarsplaatsen

Vanaf de editie 2010 willen we individuele standplaatsen vermijden. Dit om verschillende redenen:

- We horen jaarlijks dat verzamelplaatsen veel meer bezoekers trekken dan individuele deelnemers. Dit is logisch, mensen die geïnteresseerd zijn in één ambacht komen naar dat verzamelpunt, maar als ze er toch zijn, bezoeken ze meteen ook de andere deelnemers. Individuele deelnemers kunnen enkel rekenen op de aandacht van bezoekers die speciaal voor hen komen. We willen deze deelnemers dezelfde voordelen geven als hun collega's op verzamelplaatsen.
- Daarnaast willen we ook de verplaatsingen voor de bezoekers proberen te beperken. We willen vermijden dat bezoekers enkele kilometers moeten rijden om één deelnemer te bezoeken.

Inschrijvingsgeld

Vanaf 2010 betaalt elke deelnemer € 10 inschrijvingsgeld. Dit is bedoeld als tussenkomst in de promotiekosten die jaar na jaar stijgen, terwijl de inkomsten uit sponsoring jaarlijks afnemen. We

maken één uitzondering: deelnemers die tijdens het AW geen inkomsten verwerven, noch uit verkoop van eigen werk, noch uit verkoop van eten en drinken, noch uit enige andere vorm van randanimatie, zijn vrijgesteld van dit inschrijvingsgeld. Deze deelnemers moeten wel een verklaring op eer ondertekenen en zullen ook gecontroleerd worden tijdens de volgende editie.

Thematisering

Vanaf 2010 zullen we ieder jaar rond een thema werken. Ambachtelijk Weekend een thematische invulling geven om zo afwisseling te creëren en om meer aan te sluiten bij het profiel van de regio. Door een groter inhoudelijk engagement van de deelnemers te vragen, willen we verder ook duidelijk maken dat de prioriteit ligt bij demonstreren en uitleggen ipv bij verkoop.

- 2010 – Reynaert de Vos
- 2011 – ballonvaart
- 2012 – Mercator

Er is geen reden om te panikeren, de thema's mogen heel ruim bekeken worden. Natasja legt straks met enkele concrete voorbeelden uit hoe de thematische werking kan gebeuren. We willen jullie daarin zo veel mogelijk stimuleren en helpen, deelnemers die moeite doen om rond het jaarthema te werken, zullen extra aandacht krijgen op de kaart. We denken bijvoorbeeld aan een stempelkaart en een wedstrijd die bezoekers stimuleert om zo veel mogelijk deelnemers te bezoeken die rond Reynaert werken.

Hoe deelnemen in 2010?

1. Verzamelpunten

Zoals gezegd willen we in de toekomst individuele deelnemers vermijden. Op je inschrijvingsformulier heb je volgende keuzes:

- Ik neem deel op verzamelpunt:.....
- Ik heb nog geen punt waar ik terechtkan
- Ik kan op mijn adres een verzamelpunt organiseren waar..... deelnemers terechtkunnen. Volgende deelnemers zullen bij mij demonstreren:

De eerste keuze is bedoeld voor mensen die al jaren op een verzamelpunt demonstreren en dus een vast adres hebben waar ze terechtkunnen.

Deelnemers die geen vast adres hebben, kruisen mogelijkheid 2 aan. Voor hen zullen wij een plaats zoeken.

Deelnemers die zelf een verzamelplaats willen organiseren, kruisen de derde mogelijkheid aan. Zij geven aan hoeveel deelnemers ze kunnen plaatsen en welke zij zelf al hebben gecontacteerd. Zo weten wij als organisatie hoeveel plaatsen we nog kunnen invullen.

2. Inschrijvingsgeld

Het inschrijvingsgeld van € 10 geldt per deelnemer, niet per adres. Je inschrijving is pas definitief wanneer we het inschrijvingsgeld hebben ontvangen. Deelnemers die enkel hun inschrijvingsformulier insturen en waarvan wij het inschrijvingsgeld niet ontvangen, zullen dus niet ingeschreven worden.

Op de deelnemingsformulieren staat duidelijk uitgelegd op welke rekening je het inschrijvingsgeld dient te storten en met welke vermelding.

Deelnemers die geen inkomsten genereren tijdens het Ambachtelijk Weekend, zijn vrijgesteld van inschrijvingsgeld. Zij sturen de verklaring op eer ondertekend mee met hun inschrijving en zullen tijdens het evenement gecontroleerd worden. Het inschrijvingsgeld is bewust laag gehouden, maar is voor ons toch een belangrijke tussenkomst in de promotiekosten. We rekenen daarom op jullie eerlijkheid om geen misbruik te maken van de verklaring op eer. Van deelnemers waarvan we weten dat ze inkomsten genereren, zal de verklaring dus niet aanvaard worden.

3. Thema 2010: Reynaert, de fantastische

Achtergrondinformatie

Het Reynaertverhaal is van groot belang voor het Waasland en Zeeuws-Vlaanderen. Het Reynaertverhaal is uiteraard een dierenverhaal, maar in feite gaat het niet over dieren. Het epos houdt de mensen, de maatschappij een spiegel voor en vormt eigenlijk een satire op de samenleving. Reynaerts sterkste wapen is niet zijn fysieke kracht, wel de taal. Reynaert is immers een meester in het manipuleren, het vermommen van de leugen als waarheid.

Het Reynaert-verhaal is een van de weinige stukken in de Nederlandse literatuur die buitenlandse literatuur beïnvloed heeft. Geoffrey Chaucer gebruikte materiaal van het bekende Vlaamse verhaal in zijn Canterbury Tales, met name het verhaal van Cantecler de Haan en Reynaert. In 1485 vertaalde William Caxton het hele verhaal naar The Historie of Reynart the Foxe. Tybalt uit William Shakespeare's Romeo en Julia is genoemd naar Tybeert de Kater. Goethe schreef ook over de geslepen vos in zijn fabel Reineke Fuchs.

Bekende schrijvers staan bekend als 'vossenjagers': Stijn Streuvels, L.P. Boon, Camille Huysmans,...

Het Reynaertepos is dus een fantastische literaire erfenis. In het woord 'fantastische' horen we echter ook 'fantast', wat eveneens van toepassing is op Reynaert. Zijn verhalen zijn grotendeels leugens en verzinsels, bedoeld om zichzelf te redden en anderen aan de galg te praten. Willen we in het Waasland de fantasie gebruiken om bezoekers, toeristen en recreanten te prikkelen, hen terug mee te voeren naar hun kinderjaren, dan gebruikt Reynaert zijn fantasie enkel uit eigenbelang.

Suggesties

- Figuratief: door beeldend aan de slag te gaan met de dieren/scenes uit het epos, door het dierenverhaal te vertalen naar een menselijke en/of hedendaagse context

Concrete voorbeelden:

- *Schilderen/tekenen/boetseren/... van personages uit het epos of van scenes uit het verhaal met menselijke figuren als personages*
- *Maken van wenskaarten met dierenfiguren/motieven*
- *Glas-in-lood, kantklossen, houtsnijwerk met figuren uit het epos als inspiratiebron*
- *Kalligrafie van het Reynaertverhaal*

- Abstract: door zich te laten inspireren door de karaktereigenschappen van de personages uit het verhaal:

- Lompheid
- Koppigheid
- Listigheid
- Hebzucht
- Intelligentie
- IJdelheid
- Kracht
- Doorzettingsvermogen
- Vlugheid
- Vlijtigheid
- Vraatzucht
- Trouw
- Domheid
- Agressiviteit
- Waakzaamheid
- Jaloezie
- Valsheid
- Leugenachtigheid

of door de thema's die in het epos worden behandeld:

- Zucht naar populariteit
- Het willen opvallen van bepaalde mensen
- Leidersinstinct van sommige mensen
- Het in bescherming nemen van de zwakkeren
- Eigendunk
- De mens wil zijn eigen daden ophemelen
- Heldendom
- Beschermen van eigenbelang
- Het beveiligen van eigen bezit
- Gewetenloosheid
- Bedriegerij zonder schroom

- Omkoperij
- Mooipraterij
- Vleierij
- Listigheid
- Huichelarij
- Het zich anders voordoen
- Bijgelovigheid
- Materiële gebondenheid
- Hebzucht
- Vraatzucht
- Egoïsme
- Manipulatie
- Harteloosheid
- Wreedheid
- Het naar de mond praten van hoge personen
- Corruptie
- Zoeken naar een zwart schaap
- Anarchie

Concrete voorbeelden:

- *Abstract schilderen van universele thema's als leugen vs. waarheid, domheid vs. intelligentie, anarchie,...*
- *Bloemschikken: tonen en uitleggen hoe bloemen bepaalde eigenschappen vertegenwoordigen en een boekje dus ook een boodschap kan dragen*
- *Juwelen maken: tonen en uitleggen hoe stenen, kleuren,... eigenschappen vertegenwoordigen en dus een boodschap kunnen uitdragen*

- Verhalend: door de link te leggen tussen het eigen ambacht/hobby en het Reynaertverhaal

Concrete voorbeelden:

- *Honingmakers kunnen vertellen over de scene in het Reynaertverhaal waarin Bruun de beer door zijn gulzigheid en zijn zin in honing zichzelf in de problemen brengt*
- *Makers van drank/etenswaren kunnen het hebben over het belang van eten in het Reynaertverhaal: het eten (honing, muizen, kippen,...) vormt telkens de verleiding waaraan de personages niet kunnen weerstaan en waardoor het slechtste in hen naar boven komt.*

- Door te opteren voor randanimatie die aansluit bij het Reynaertepos (voor de organisatoren van verzamelplaatsen).

Concrete voorbeelden:

- *Vertelling van het Reynaertverhaal voor kinderen*
- *Kindergrime naar figuren uit het verhaal*
- *Opvoering van scènes uit het verhaal (door toneelvereniging)*
- *Serveren van hapjes en drankjes (Reynaertbier, -speculoos, -gebak, -bonbons,...)*

Wie hiervan gebruik wil maken, kan terecht bij Toerisme Waasland voor suggesties van contactpersonen e.d.

Inschrijven

Samen met jullie inschrijvingsformulier ontvangen jullie een samenvatting van het Reynaertverhaal en een document met suggesties en invalshoeken. Dit zal ook zo gebeuren met de thema's van de komende jaren.

Op je inschrijvingsformulier schrijf je kort neer hoe je het thema 'Reynaert' zal verwerken in je hobby/ambacht.

Meer info

Wil je met het Reynaertthema aan de slag, maar zie je niet meteen hoe dit voor jouw ambacht mogelijk is, zijn we steeds bereid even mee te denken. Contacteer ons in dat geval wel tijdig!

Wie wil, kan ook een kijkje gaan nemen op:

- 29 januari, 20 u., Huize De Wal (Sint-Jorisstraat 67 in Temse): lezing 'Speuren en Slenteren door het Land van Reynaert', een korte vertelling van het Reynaertverhaal én een presentatie van een zoektocht naar de twintigste-eeuwse vossensporen in het Land van Reynaert. Inkom € 3. Info: François van Royen, 03 771 50 71.
- 6 februari, 20 u., zaal Antigone (Plezantstraat 135 in Sint-Niklaas): Reynaert Revue door de Stedelijke Academie. Inkom is gratis.

Thema's volgende jaren

- Thema 2011: Ballonvaart
In 2011 is het 30 jaar geleden dat Speciale vormballons werden geïntroduceerd op de Vredefeesten.
- Thema 2012: Mercator
In 2012 is het 500 jaar geleden dat Mercator werd geboren in Rupelmonde

4. Promotie

Een aantal zaken blijven uiteraard ongewijzigd:

- de datum: het AW vindt opnieuw plaats tijdens het voorlaatste weekend van augustus, op 21 en 22 augustus 2010.
- de kaart: er wordt opnieuw een kaart gemaakt waarop alle deelnemers worden aangeduid. Op de tekstzijde zullen enkel nog de adressen en de getoonde ambachten worden vermeld, geen namen, mailadressen of telefoonnummers meer. Zo maken we ruimte vrij om meer aandacht te geven aan deelnemers die thematisch werken.
- vorig jaar waren een aantal deelnemers bereid om een workshop te geven als promotie voor het AW. Zo kon men een workshop kantklossen, schaapscheren,... volgen. Dit werd aangekondigd in onze nieuwsbrief en wie eerst reageerde, won een workshop. Deze vond plaats tijdens het AW zelf, op een moment dat de deelnemer zelf kon kiezen. Dat willen we dit jaar herhalen, dus wie bereid is gedurende 1 of 2 uren een bezoeker een kennismaking te geven met zijn ambacht/kunst, kan dit ook aankruisen op het deelnemingsformulier.

Het Reynaertverhaal

Hofdag

Op een mooie pinksterdag houdt koning Nobel zijn Hofdag, waarop alle dieren aan het paleis verzamelen. Allemaal, behalve Reynaert. Hij heeft immers zo veel misdaan dat hij zich de woede val alle dieren op de hals heeft gehaald. Als eerste beklagt Isengrim de wolf zich. Reynaert heeft immers zijn vrouw Hersinde verkracht en op zijn kinderen gepist, waardoor zij blijvend blind zijn geworden. “Als al het laken van Gent perkament zou zijn, zou dit nog niet volstaan om Reynaerts zonden te beschrijven” meent Isengrim. Ook Courtois het hondje ondervond schade van Reynaert, want een worst, het enige voedsel dat hij die winter nog had, heeft Reynaert gestolen. Hierop repliceert Tibeert de kater dat Courtois’ klacht onterecht is, want dat die worst eigenlijk van Tibeert was. Pancer de bever is van mening dat de klacht helemaal niet moet worden geseponneerd. Reynaert is immers een moordenaar, een dief en een gemene smiecht. De dag ervoor betrapte Pancer de vos nog toen hij Cuwaert tot homofiele betrekkingen dwong. Grimbeert de das neemt het echter op voor zijn oom Reynaert. Hij is van mening dat Isengrim keer op keer profiteerde van de buit die Reynaert had gevangen, zonder voor de vos iets over te laten. Grimbeert beweert ook dat Hersinde al zeven jaar een geheime relatie met Reynaert onderhield en dat Reynaert, als meester van Cuwaert, hem enkel strafte met een draai om de oren. Ook de klacht van Courtois slaat op niets, aangezien de worst al gestolen goed was. Volgens Grimbeert eet Reynaert al een jaar lang geen vlees en leeft hij als kluizenaar, volledig teruggetrokken. Nauwelijks heeft Grimbeert zijn pleidooi afgerond, of er daagt een lijkstoet op. Canteclaer de haan toont de brancard met daarop zijn dode dochter, Coppe. Canteclaer vertelt hoe Reynaert hem wijsmaakte dat hij Nobels koningsvrede zou respecteren en dat de haan en zijn kinderen van hem dus niets te vrezen zouden hebben. Toen de kippen zich daarop onbezorgd buiten de muur waagden, sloeg Reynaert keer op keer toe en vermoordde bijna al Canteclaers kinderen. Geconfronteerd met Reynaerts recente streken, doet Grimbeert er verder het zwijgen toe. Na de begrafenis van Coppe besluiten Nobel en zijn raadsheren dat Reynaert moet worden gedagvaard.

Eerste dagvaarding

Bruun wordt door koning Nobel afgevaardigd om Reynaert naar het hof te brengen. De beer is ervan overtuigd dat Reynaert met hem niet zal sollen en gaat zelfverzekerd op weg. Bruun arriveert bij Reynaerts burcht, Malpertus, waar hij Reynaert aanmaant met hem mee te komen. De vos verzekert hem gewillig mee te zullen gaan, maar klaagt over het erbarmelijke eten waarmee hij zich de laatste tijd heeft moeten voeden. Bij gebrek aan beters, heeft Reynaert immers massa’s honing moeten verorberen. Bruun vergeet meteen zijn voornemen om hem niet in de luren te laten leggen en haalt Reynaert over hem mee te nemen naar de plek waar hij al die honing heeft gevonden. In ruil hiervoor zal Bruun Reynaert verdedigen aan het hof. Samen trekken ze naar het dorp, waar Reynaert op het erf van de timmerman Lamfreit Bruun een gespleten boomstam aanwijst, open gehouden door twee wiggen. Hongerig steekt Bruun zijn kop in de spleet, waarna Reynaert de wiggen weg slaat. Bruun komt vast te zitten en maakt een hels kabaal van de pijn. Lamfreit komt, gewapend met een bijl, een kijkje nemen en wanneer hij

de beer klem ziet zitten, trommelt hij een heel aantal mannen en vrouwen op. Gewapend met stokken, rieken, spinrokken en ander materiaal volgen ze Lamfreit, vast van plan om de beer flink af te rossen. Bruun, gealarmeerd door de menigte, probeert zich los te trekken. Het vel wordt van zijn oren, kaken en poten gescheurd, maar uiteindelijk weet hij uit de boom te ontsnappen. De woedende dorpelingen laten het hier echter niet bij en achtervolgen de beer tot bij de rivier, waar ze hem een flink pak rammel gaven. Toen Bruun in blinde paniek tussen de meegekomen vrouwen stormde, tuimelden enkelen van hen in de rivier. Julocke, de vrouw van de pastoor, was één van hen. Onmiddellijk vergat iedereen de beer en werd met man en macht geprobeerd de

vrouwen uit het water te redden. Bruun profiteerde hiervan, liet zich in het water van de rivier zakken en dreef met de stroom mee. Een eindje verder klauterde Bruun uitgeput weer aan wal en bloedend schuift hij op zijn achterwerk terug naar het hof van koning Nobel. De hele tijd bleef Reynaert in de buurt om Bruun uit te lachen en zich te verkneukelen in diens miserie.

Tweede dagvaarding

Tibeert wordt als tweede door koning Nobel afgevaardigd om Reynaert naar het hof te brengen. De kater is er niet helemaal gerust in: hoe kan hij, als klein, frêle dier, slagen waar Bruun faalde. De koning stelt hem echter gerust: Tibeert is slim en listig genoeg om Reynaert mee te lokken. Hij moet het dus handig aanpakken en geen beroep doen op fysieke kracht. Met een bang hartje trekt Tibeert naar Malpertus, Reynaerts burcht. Onderweg ziet Tibeert een Sint-Maartensvogel vliegen. Daaruit put de kat weer wat moed: als de vogel hem rechts voorbij zou vliegen, zou hem dat geluk brengen. Helaas geeft de Sint-Maartensvogel geen gehoor aan Tibeerts smeekbede en passeert hem links. De moed zinkt Tibeert nu helemaal in de schoenen. Aangekomen bij Reynaerts burcht, krijgt Tibeert een warm welkom van de vos. Met Bruun wou Reynaert niet op stap omdat de beer te vijandig was, maar met Tibeert zal Reynaert probleemloos de tocht aanvatten. Wel vraagt de vos aan Tibeert om de nacht bij hem door te brengen en pas de volgende ochtend op pad te gaan. Tybeer ziet dit niet zitten en wil liever meteen vertrekken. Toch informeert hij naar wat hij te eten zou krijgen als hij in Reynaerts hol bleef slapen. Wanneer de vos vertelt dat hij Tibeert niets anders kan voorschotelen dan wat verse honing, is de kater teleurgesteld. Veel liever had hij

een vette muis gekregen. Als Reynaert dat hoort, veinst hij opperste verbazing. Indien Tibeert echt muizen wil, kan Reynaert hem naar de pastoor in de buurt brengen. Naast diens huis staat immers een schuur waar het krioelt van de muizen. Dit laat Tibeert zich geen twee keer zeggen en ze gaan samen op weg. Wat de kater echter niet weet, is dat Reynaert zich de dag te voren nog een haan had gevangen binnen de omheining van de schuur. De pastoorszoon, Martinet,

had als reactie daarop een valstrik gezet bij het gat in de muur. Wanneer Reynaert en Tibeert bij de schuur aankomen, maant Reynaert de kater aan om door het gat te kruipen en zich te goed te doen aan de muizen. Tibeert aarzelt, maar laat zich verleiden door Reynaerts woorden en het vooruitzicht van een lekkere maaltijd. Hij springt door het gat, maar komt in de strop terecht die zich stevig rond zijn nek spant. Terwijl Tibeert schreeuwt en krijst, maakt Reynaert spottende grappen.

Martinet wordt wakker van het kabaal en gaat ervan uit dat de kippendief gevangen zit. Hij maakt zijn ouders en de andere kinderen wakker om een kijkje te gaan nemen. De pastoor, die naakt uit zijn bed is gestapt, neemt het spinrok van zijn echtgenote, mevrouw Verlok. Terwijl Tibeert gevangen zit in de strop, gooit Martinet met een steen Tibeerts oog uit en slaat de pastoor hem met het spinrok. Tibeert vreest voor zijn leven en zet in opperste wanhoop zijn tanden en klauw in

de edele delen van de pastoor, waarna één teelbal op de grond ploft. Mevrouw Verlok is diepbedroefd, ze vreest dat haar man niet meer in staat zal zijn de liefde te bedrijven en ze vervloekt de strop die haar zoon maakte. Reynaert ligt in een deuk van het lachen en troost mevrouw Verlok met de woorden “ook met één klepel zal hij nog beiaard kunnen spelen”. Daarna trekt de vos terug naar zijn burcht. Tibeert profiteert intussen van de paniek van mijnheer pastoor en zijn echtgenote om met zijn laatste krachten het touw van de strop in twee te bijten. Met de strop nog om zijn nek, begeeft Tibeert zich terug naar het of van koning Nobel.

Derde dagvaarding

Grimbeert is van oordeel dat Reynaert recht heeft op een derde dagvaarding en biedt zich aan om deze taak op zich te nemen. Wanneer hij aankomt bij Malpertus, maant de das Reynaert aan om deze keer toch mee naar Nobels hof te gaan. Reynaert geeft toe en neemt afscheid van zijn echtgenote Hermelijen en van zijn zonen Reinardijn en Rossel. Ze zijn nauwelijks vertrokken als Reynaert vertelt dat hij bij zijn neef, bij gebrek aan een pastoor, al zijn zonden wil opbiechten. Reynaert doet uitvoerig uit de doeken wat hij Tibeert, Canteclaeer en Isengrim heeft aangedaan. Hij belooft voortaan een goed leven te leiden, nooit meer te stelen en te roven. Reynaerts woorden zijn echter nauwelijks koud wanneer hij Grimbeert met een list naar een schuur leidt waarrond kippen en een haan rondscharrelen. Tot Grimbeerts ontsteltenis springt Reynaert onmiddellijk bovenop de haan. Wanneer Grimbeert hem terechtwijst, beweert Reynaert dat hij zijn belofte even is vergeten, maar dat het niet meer zal gebeuren.

Veroordeling en verzoening

Grimbeert de das is erin geslaagd zijn oom Reynaert mee te tronen naar het hof van koning Nobel. De vos begroet Nobel met gevele en mooie woorden, maar Nobel trapt er niet in. Een voor een krijgen alle dieren de gelegenheid om uit te leggen wat Reynaert hen heeft misdaan. Reynaert wordt veroordeeld en Bruun, Isegrim en Tibeert worden weggestuurd om de galg klaar te maken. Reynaert beweert dat hij een laatste keer zijn zonden wil opbiechten voor hij ter dood wordt gebracht. De koning geeft hem het woord en na een gedetailleerde opsomming van zijn misdaden, meldt Reynaert terloops dat hij op het nippertje een staatsgreep wist te voorkomen. Enkele onderdanen hadden het plan opgevat om koning Nobel te vermoorden en een van hen op de troon te brengen. De koning staat enigszins sceptisch tegenover Reynaerts woorden, maar zijn echtgenote wordt zo ongerust, dat Nobel besluit om Reynaert zijn verhaal te laten doen. Daarop vertelt Reynaert hoe zijn vader de schat van koning Ermenrike vond. De rijkdom steeg hem naar het hoofd en hij liet al zijn vrienden vallen. Tot hij op het idee van de

samenzwering kwam. Reynaerts vader stuurde Tibeert naar de Ardennen om Bruun te halen, die de nieuwe koning zou worden. Hij sprak ook Grimbeert en Isegrim aan, zodat de samenzweerders uiteindelijk met zijn vijven samenkwamen in Hijfte. Daar zwoeren ze op de geschoren kruin van Isegrim om koning Nobel te doden en Bruun op de troon te brengen. De staatsgreep zou gefinancierd worden met de schat van koning Ermenrike. Bruun de beer schreef in het geheim brieven waarin aan iedereen die hem zou dienen rijkdom werd beloofd. Reynaerts vader reisde door het hele land om die brieven te bezorgen en soldaten te rekruteren.

Uiteindelijk kreeg Bruun 1.200 namen van lieden uit Isegrims familie, maar ook van katers, beren, dassen en vossen. Allemaal beloofden ze voor Bruun te zullen strijden, op voorwaarde dat ze 20 dagen vooraf betaald zouden worden. Reynaerts vader wou dus de schat gaan ophalen, maar stelde verbijsterd vast dat die verdwenen was. Hij was zo van slag, dat hij zich verhing en het plan van de verraders in duigen viel. Reynaert vertelt aan koning Nobel dat hij diegene was die de schat heeft weggenomen.

Koning Nobel wil weten hoe Reynaert van het bestaan van die schat afwist en, belangrijker nog, waar die schat zich nu bevindt. Reynaert vertelt hoe zijn neef Grimbeert in een dronken bui aan Hermelijn, Reynaerts vrouw, over de schat en de samenzwering vertelde. Hij liet haar

beloven het niet verder te vertellen, maar natuurlijk snelde Hermelijn naar Reynaert om het hele verhaal te doen. De vos beweert tegenover de koning dat hij de staatsgreep wou verijdelen, want Bruun op de troon zou voor niemand een goede zaak zijn. Daarom moest Reynaert achter de verstopplaats van de schat zien te komen. Reynaert legt uit hoe hij zijn vader stiekem volgde, dag en nacht. Op een keer lag hij verscholen onder varens toen hij zijn vader uit een hol zag kruipen. Daarbij gluurde Reynaert vader om zich heen en pas toen hij er zeker van was dat niemand hem had gezien, stapte hij helemaal naar buiten. Reynaert zag hoe zijn vader het hol dichtgooide met zand en met zijn staart de sporen uitwiste die zijn poten hadden gemaakt. Toen Reynaert er zeker van was dat zijn vader ver genoeg uit de buurt was, snelde hij naar het hol en maakte het weer vrij. Het hol zat volgestouwd met goud en zilver. Samen met Hermelijn haalde Reynaert het

hol volledig leeg en samen verborgen ze de schat in een ander hol. De koning en de koningin, die al deze rijkdom al voor zich zagen, smeekten Reynaert hen naar de schat te brengen. Reynaert weigert, hij wordt immers toch opgehangen. De koningin verzekert Reynaert dat zijn zonden hem zullen vergeven worden als hij hen de schat aanwijst, waarna Reynaert zwicht. Nobel is niet zo snel geneigd om Reynaert te laten lopen, maar laat zich uiteindelijk overhalen door zijn echtgenote en schenkt Reynaert vergiffenis. Vervolgens vertelt Reynaert waar de

koning de schat kan vinden: "In het oosten van Vlaanderen staat een bos dat Hulsterloo heet. Niet ver daarvandaan bevindt zich een bron die naar het zuidwesten loopt, Kriekeputte. Vlakbij de poel staan jonge berken, de schat ligt verborgen onder de berk die het dichtst bij de poel staat. De schat bestaat uit zilver, goud, edelstenen en juwelen. Je vindt er ook de kroon van koning

Ermenrike." Koning Nobel is van oordeel dat Reynaert er maar op los liegt en Kriekeputte heeft verzonnen, maar Reynaert weerlegt dit en roept Cuwaert de haas erbij. Cuwaert bevestigt dat

hij de plaats Kriekeputte kent, waarna Nobel zijn twijfel laat varen. Hij vraagt Reynaert met hen mee te gaan om hen de verstopplaats van de schat aan te wijzen. De sluwe vos vertelt dat hij niets liever zou willen, maar dat hij onmogelijk Nobel en zijn echtgenote kan vergezellen. Reynaert werd immers door de paus in de ban geslagen en mag een koning dus niet vergezellen op een tocht. Van de gelegenheid maakt Reynaert gebruik om mee te delen dat hij onmiddellijk op pelgrimstocht naar Rome en het Heilige Land wil vertrekken. Pas daarna zal hij opnieuw met de koning en de koningin kunnen omgaan. Daarop spreekt Nobel Reynaert van alle vervolging vrij en beveelt zijn onderdanen dat ze Reynaert, zijn vrouw en zijn kinderen moeten respecteren. Hij kondigt ook aan dat Reynaert de volgende ochtend een pelgrimstas en –staf zal ontvangen om zijn tocht aan te vatten.

Wraak en vlucht

Tiecelijn de raaf volgt het hele proces en vliegt naar de plek waar Tibeert, Isengrim en Bruun de galg bouwen. Hij vertelt hen dat Nobel Reynaert heeft vergeven en dat zij, als samenzweers, op weinig sympathie kunnen rekenen. Bruun en Isengrim geloven Tiecelijn niet en snellen naar het Hof. Tibeert vertrouwt het niet en blijft bij de galg zitten piekeren. Wanneer Bruun en Isengrim voor het vorstenpaar Reynaert beschuldigen, laat Nobel hen in de boeien slaan. Reynaert krijgt de koning zo ver dat hij een stuk vel van Bruuns rug laat snijden om er een pelgrimstas van te maken. Vervolgens pleit de vos bij de koningin voor twee paar schoenen, bij voorkeur gemaakt van het vel van de poten van Isengrim en zijn vrouw Hersinde. Ook hier krijgt Reynaert zijn zin.

De volgende ochtend maant Nobel de kapelaan, Belijn de ram, aan om een gebed voor te lezen en Reynaert zijn tas en staf te overhandigen. Belijn sputtert eerst tegen, aangezien hij dit voor een geëxcommuniceerde niet mag en wil doen. Uiteindelijk geeft hij echter toe, waarna Reynaert kan vertrekken. Een grote groep dieren, met Nobel voorop, loopt een eindje met Reynaert mee. De vos krijgt Cuwaert de haas en Belijn de ram zo ver dat ze hem ook verder gezelschap houden. Het trio komt voorbij Malpertus, waar hij Cuwaert vraagt om even mee binnen te gaan en afscheid te nemen van Reynaerts vrouw en kinderen. Reynaert maakt Hermelijn wijs dat de koning hem vrijliet en hem Cuwaert schonk, aangezien de haas Reynaert het meeste vals heeft beschuldigd. Hij vertelt Hermelijn dat Cuwaert zwaar mag worden gestraft. De haas probeert zich uit de voeten te maken, maar is niet snel genoeg. Reynaert bijt de krijsende Cuwaert de keel door en geeft de haas aan zijn vrouw en kinderen. Dan vertelt Reynaert aan Hermelijn toch wat hij Nobel heeft wijsgemaakt en dat de koning, of Reynaert die pelgrimstocht nu maakt of niet, hem toch aan de galg zal willen brengen.

Intussen wordt Belijn, die buiten de vossenburcht staat, ongeduldig en roept om Cuwaert. Reynaert zegt tegen Belijn dat Cuwaert wat langer zal blijven om Hermelijn en de welpjes te troosten. En het gekrijs dat Belijn hoorde, was niets minder dan Cuwaerts geroep om Hermelijn te helpen, die was flauwgevallen. Vervolgens vraagt Reynaert aan Belijn om een brief naar koning Nobel te brengen. Reynaert overhandigt Belijn zijn pelgrimstas met daarin de brief. Hij verzekert Belijn dat Nobel hem zeer dankbaar zal zijn voor het afleveren van de brief. Hij vertelt er ook bij dat Belijn nog meer in aanzien zou stijgen wanneer hij Nobel vertelt dat hij de brief zelf schreef. De ram vertrekt terug naar het hof, waarna Reynaert en zijn gezin snel wegtrekken uit hun burcht.

Aan het hof deelt Belijn mee dat hij door Reynaert is gestuurd met een zelfgeschreven brief. De koning vraagt Belijn om de tas aan Botsaert de aap te overhandigen. Als klerk is hij belast met de taak alle brieven voor te lezen. Wanneer Botsaert de tas opent, haalt hij er de kop van Cuwaert uit. Nobel uit zijn woede met stevig gebrul. Op aanraden van Firapeel het luipaard worden Bruun en Isengrim in ere hersteld en Belijn gestraft omdat Cuwaert door hem werd vermoord. Bruun en Isengrim aanvaarden de verontschuldiging van Nobel, waarna ze allen vrede sluiten.

Samenvatting door S. Van Cotthem o.b.v. het boek 'Reinaert de Vos, vertaald door Karel Eykman'.

Meer inspiratie vind je op volgende websites:

- www.toerismewaasland.be, selecteer rubriek 'Reynaert'
- www.trickyreynaertenco.be